

Sessiz ıgık
Ali S. Coşkun

Tilki Kitap©

www.tilkikitap.com

tilki@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

Editör: Esra Nur Yıldırım

Sayfa Tasarım: Seda Taşçı

Kapak Tasarım: Kemal Taşçı

Kitappad
.com

Kitaplobi
.com

Kitapşeyleri
.com

1. Basım, İstanbul, Ocak 2026

ISBN: 978-625-8579-12-3

Tilki Kitap Matbaa / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo...) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

SESSİZ ÇIĞLIK

Ali S. Coşkun

YAZAR HAKKINDA

02.04.1950 tarihinde Malatya'nın bir köyünde doğup henüz 10 yaşındayken çocuk evliliğın ilk adımı olan nişan yüzüğünü parmağına taktılar. Artık adı konulmuş bir geleceğın mahkûmuydu. Lise yıllarının ilk rüzgârı, içindeki özgürlük ateşini körükledi. Birçok zorluklardan sonra o halkadan kurtulmanın yanında, bir gelenek duvarını yıkmış oldu.

Dalgalanmalı ortaokul-lise eğitiminden sonra bir yıl Fırat Nehri kenarındaki bir köyde öğretmenlik yaptığı sırada, kendini mezhep çatışmasının içinde buldu. Zor zamanların ardından belırlı başarılar elde etti.

Üniversite eğitimi için gittiğı İstanbul'da Türkiye'nin en karanlık ve çalkantılı 10 yılına sadece tanıklık etmekle kalmadı. Bu sürecin tüm ağırlığını bizzat omuzlamış birisiydi. 1969 yılında yoksulluk, işsizlik kıskacında başlayan mücadelesi üniversite yıllarında bir "hayatta kalma savaşına" dönüştü.

Üniversite ilk yıllarında ev arkadaşı siyasi amaçlı bir banka soygununu yapınca kendini tarif edilmez bunalım ve sorgu içinde buldu. Hayatı boyunca peşini bırakmayan devletin soğuk nefesiyle genç yaşta tanışmış oldu.

Üniversitede tekstil eğitimi aldığı bölümün başkanı ile yaşadığı problemlerden sonra yüz yıldan eski bir okul, ilk defa onun için disiplin kurulunu toplayarak eğitim hayatını bitirmişken imdadına asistanlığını yaptığı akademi başkanı yetişti. Aldığı iki yıllık okuldan uzaklaştırma cezası sayesinde eğitim hayatına tutundu.

Meslek hayatına atıldığında peşindeki gölgeler eksilmediği gibi çoğalmıştı. MİT, kontrgerilla, sivil polis kıskacında her adımı izlendi. 12 Eylül darbesinin o ağır havasından ancak kısa dönem askerlik yolu ile sıyrılarak hayata yeniden tutundu.

Kısa dönem askerlikten sonra mesleği olan tekstile döndü. Değişik fabrikalarda çalışarak başarılar ulaştı ve profesyonel transferler gerçekleştirdi. Titiz Tekstil ile başlayan bu süreçte kapanmak üzere olan bir fabrikada Avrupa'nın kullandığı bir boya sistemini başarıyla uyguladı. Bu sayede Türkiye'de tanınan bir yönetici oldu.

Bu başarılar ona profesyonel transferi getirdi. Dört yılın sonunda Denizli'deki DEBA Fabrikası'na büyük paralar karşılığında transfer oldu. Zor durumda olan, işi ve müşterisi bulunmayan, kapanmak üzere olan bu fabrikada aynı boya sistemini uyguladı. Aynı personel ve makinelerle üretimi %250 artırdı, kaliteyi yükseltti ve fabrikayı Türkiye'nin gözde fabrikalarından biri hâline getirdi.

Beşinci yılın sonunda ayrılarak İstanbul'a döndü. 1989 yılında ilk firmasını kurdu. İki yıl sonra Alman bir bayan ile ortak olarak konfeksiyon fabrikasını kurdu. Almanya, Hollanda ve İtalya'ya ağırlıklı olarak bayan dış giyim ihracatı yaptı. Kumaş pazarlaması için Almanya, Hollanda ve İtalya'da mümessillikler verdi. Yılın modasını takip ederek yeni koleksiyonlar hazırladı. Fransa ve Almanya'da kumaş fuarlarına katılarak kendi koleksiyonunu pazarladı.

Büyük başarılar sağladı. 1995 yılında üçüncü firmasını kurarak yoluna devam etti. 2002 yıllarının başındaki Türk tekstil kriziyle birlikte firmalarını tek tek kapattı. 2004 yılında tekrar profesyonel yöneticiliğe döndü ve entegre tekstil fabrikalarında üst düzey yönetici olarak çalıştı.

Türkiye’de ve yurt dışında olmak üzere pandemi dönemine kadar başarılı çalışmalar yürüttü. Son beş yılını yabancı bir ülkede, pandemi sürecine kadar üst düzey yöneticilik yaparak geçirdi. Türk tekstiline 1980-2005 yılları arasında yön verdi.

Pandemi döneminde fabrikalar kapanınca Akdeniz Bölgesi’nde bir şehre yerleşti. Pandemiden sonra tamamen emekliye ayrılarak Akdeniz’de bir tatil şehrinde sakin bir hayat yaşamaya başladı.

“Hayat hikâyesini kaleme alan Ali S. Coşkun, Sessiz Çılgıktan Önce adlı eserinde çocuk evlilikleri ve mezhep ayrımcılığı; Sessiz Çılgık adlı eserinde ise ülkemizin karanlık 10 yılını ve geleceği karartılan gençliği anlattı.”

SESSİZ ÇIĞLIK

İnsanlar, hep hayal kurup uzaklara gitmek isterler. Ben de denizi göreceğim. Değişik insanları tanıyıp yolumu çizeceğim. Hayalimin peşinde koşmazsam hayatım da olmaz, diye düşünürken yıllardır hayalim olan İstanbul'a gitme isteğim gerçekleşiyordu. Malatya'dan İstanbul'a gitmek için kesin kararımı verdim. Ailemi razı etmek için biraz uğraşmam gerekiyordu. Sonunda başarmıştım.

Arkadaşım Mustafa'yla Zafer Turizm'den bilet alıp yola çıktık. Uzun bir yolculuğun sonunda İstanbul'a geldik. Şehzadebaşı'ndaki Devrim Talebe Yurduna yerleştik. Üç gün boyunca İstanbul'u tanımak, içimize sindirmek için şehri dolaştık. Yorgun ve uykusuz kalmıştık. Bu hâlimiz ile sınava girdik. Ama sonuçlar istediğimiz gibi olmadı. Malatya'ya dönmek zorunda kaldık. Bir süre Malatya'da kaldıktan sonra Mustafa'yla bir kez daha İstanbul'a gitmek için yola çıktık. Bu defa kararlıydım. Okuyacak, kendi yolumu çizecektim.

İstanbul'a gelince yine Devrim Talebe Yurduna yerleştik. Pazarlık edip dört liraya anlaştık. Yurtta pencereler kırık, kalorifer yoktu. Kış yaklaşıyordu. Geceleri soğuktu. Palto ile yatıp kalkıyorduk. "Bir gün olacak. Ama önce sabretmem gerek." diye düşündüm.

Bir akşam babamdan mektup geldi. "Oğlum..." diyordu, "Oralarda serseri gibi dolaşma. Gel askere git, sonra çiftine çubuğuna bak."

Mektubu katlayıp cebime koydum. Uzun süre düşündüm. Dışarıda İstanbul'un gürültüsü, içimde Malatya'nın sessizliği vardı. Babamın okuma yazması yoktu. Mektubu kardeşime yazdırmıştı. O akşam epey üzüldüm. Babam aslında haksız değildi. Okula girememiştim. İş de bulamamıştım. Param bitince ne yapacaktım? Babamdan para isteyemezdim. İstesem de gönderemezdi. Bir yol bulmalıyım. Aklıma Ahmet Ekinci ağabey geldi. Ertesi sabah erken kalktım. Kahvaltıyı simitle geçiştirdim, param az kalmıştı. Öğleden sonra Mısır Çarşısı'ndaki kuru yemiş dükkânına gittim. Çalışanlar beni tanıyordu, gözleriyle alt katı işaret ettiler. Merdivenlerden çekinerek indim. Ahmet ağabey her zamanki güler yüzüyle karşıladı. Cumartesi eğlencesi için hazırlık yapıyordu. Sazlar, cümbüş, ortada yoğrulan çiğ köfte.

"Ağabey" dedim, "Ters zamanda geldim galiba. Pazartesi uğrayayım."

Tam çıkarken kolumdan tuttu:

"Dur be koçum. Tam zamanı, gel otur."

"Yok ağabey, oturmayayım."

"Ne oldu, bir sıkıntın mı var?"

"Ağabey, babam bu mektubu göndermiş."

“Ver bakalım.” dedi. Mektubu iki dakikada okudu, sonra buruşturup çöpe attı. “Bak koçum.” dedi, “Boğulacaksan büyük denizde boğul. İstanbul’dan başka büyük deniz yok. Söyle bakalım, ne istiyorsun?”

“Bir iş bulmam lazım ağabey. Arıyorum ama bulamadım.”

Ahmet ağabey arkadaşlarına döndü:

“Siz devam edin, ben birazdan gelirim.” dedi. Kolumdan tuttu, dışarı çıktık. Yürüyerek Vilayet Binasının önünden geçtik, Çağaloğlu yokuşunu aştık. Yerebatan Sarnıcı tarafına döndük. Sağda yarı bodrum bir dükkân vardı. Başını eğip içeri girdi. Ben de arkasında içeri girdim.

“Selam Süleyman.” dedi. Kısa bir sohbetten sonra masanın üzerindeki cam damacanadan renkli bir sıvı içtikten sonra, “Bu delikanlı benim yeğenim. Üniversite okumak için Malatya’dan geldi. İşe ihtiyacı var. Ben kefilim.”

Süleyman Bey gülümsedi:

“Altı ayda ressam yaparım.” dedi.

Ahmet ağabey, “Altı değil, üç ay de. Çocuğu yakma hemen.” dedi. Sonra bana dönüp,

“Koçum, ben gidiyorum. Cumartesi toplantım var biliyorsun. Sen konuş, sonucu bana bildir.” dedi. Ahmet ağabey çıktıktan sonra Süleyman Bey bana döndü:

“Adın neydi, delikanlı?”

“Ali Seydi Coşkun.”

“Uzun geldi bu bana. Seydi’yi Haydarpaşa’da trenin altında bıraktın geldin diye düşün.

Bundan sonra adın, Ali Coşkun. Tamam mı?”

“Olur, Süleyman Bey.”

“Şimdi Őu defteri al, bir Şeyler çiz bakalım.”

“Ne çizeyim?”

“Ne istersen.”

Kalemi elime aldım, dağlar, nehir, güneş, ağaçlar çizdim. O sırada sordu:

“Nerede kalıyorsun Ali?”

“Şehzadebaşı’nda, Devrim Talebe Yurdunda.”

“Rahat mı?”

“Pek değil. Camlar kırık, kalorifer yok. Ama yakında arkadaşımınla ev tutacağız.”

“Peki.” dedi, “Pazartesi sabah 08.00’de burada ol.”

“Teşekkür ederim.” dedim ve dışarı çıktım. Karanlık, rutubetli o bodrumdan çıkarken içimde hem umut hem korku vardı. “Yapabilir miyim?” diye düşündüm.

Yurda döndüğümde Mustafa oturuyordu. “Merhaba.” dedi. “Neredeydin?”

“İş görüşmesine gittim.”

“Buldun mu bari?”

“Küçük bir resim atölyesinde buldum, turistik resimler yapıyorlar.”

“Maaş konuştun mu?”

“Hayır. Ahmet ağabeyle gittik, arkadaşımıŐı. Daha işi bilmiyorum ki, ne para isteyeyim?”

Gerçekten de endişeliydim. Para konuşmamıŐtık. Param azalıyordu. Ne yapacağımı bilmiyordum.

Akşam Laleli’deki Hasıraltı Kahvesi’ne gittik. Malatyalı arkadaşlar orada toplanırdı. Masalarda iskambil oynanıyordu. Biz

biraz seyrettik. Liseden arkadaşım Fehmi Alpman da oradaydı. Yanıma oturdu, “Nerede kalıyorsun?” diye sordu.

“Şehzadebaşı’nda bir yurtta. Buz gibi. Cam yok, soba yok. Ucuz olduğu için mecburen oradayım.”

“Canını sıkma.” dedi. “Ben Bursa’dan iki arkadaşım ev tutmuştum. Onlar mezun oluyor, iki ay sonra ayrılacaklar. O zaman gel, beraber kalırız.”

“Ciddi misin Fehmi?”

“Elbette. Hem hamam parası vermekten kurtulursun.”

“Harika olur. Sağ ol Fehmi.”

“Sen keyfine bak.” dedi.

“Ben bugün bir resim atölyesiyle anlaştım. Pazartesi başlıyorum.”

O gece yurda döndüğümde içimde uzun zamandır hissetmediğim bir duygu vardı: **rahatlama**. Bir işim vardı artık. Belki az para kazanacaktım ama bu şehirde tutunmak için küçük de olsa bir yerim olacaktı.

“Sen resim yapmaktan anlamazsın ki, nasıl oldu bu iş?” dedi Mustafa.

“Haklısın.” dedim, “Resimden anlamam ama Ahmet ağabeyin arkadaşımı. Bana yardımcı olacak, öğretecekmiş.”

Akşam olunca yurda dönmek için çıktık. Fehmi’nin iki ay sonra kaldığı eve taşınacağımı söyledim. Mustafa sevindi. “O zaman ben de seninle gelirim.” dedi. “Bir süre kalır, sonra akrabalarımın yanına geçerim.”

“Olur.” dedim, “Fehmi’ye söylerim, bir sorun olacağını sanmam.”

Yakındaki börekçide karnımızı börek ve ayranla doyurduk. Yurda dönünce yine elbiselerimizle yattık. Camlar hâlâ yoktu, içerisi buz gibiydi. Yöneticiden defalarca rica etmiştik ama hep oyalıyordu:

“Bugün olmaz, yarın bakarız.”

Nihayet bir akşam döndüğümüzde camların takıldığını gördük. Sevinçten çocuklar gibi sevindik.

Pazartesi sabahı erken kalktım. Yerebatan’daki dükkâna doğru yürüdüm. Kapı açıktı. Benim yaşlarda biri içeri süpürüyordu. “Günaydın.” dedim. “Ben Ali Coşkun. Süleyman Bey bu sabah gelmemi istemişti.”

“Biliyorum.” dedi, “Bana haber verdi. Ben Şahin. Eski çıkarak.” Elini uzattı, “Ceketini şuraya as, otur.”

“Teşekkür ederim Şahin Bey.”

“Bey deme, Şahin de yeter. Çay içer misin?”

“İçerim.”

Çaylar geldi. İçerken onu süzdüm. Sarışın, renkli gözlüdü, Karadeniz şivesiyle konuşuyordu. Benden fazla konuşmak istemediği belliydi. Sorularıma kısa cevaplar veriyordu.

“Karadenizli misin?”

“Çok mu belli oldu?”

“Evet. Bayağı belli.”

“Rizeliyim.” dedi, “Dört yıldır İstanbul’dayım, akrabamda kalıyorum.”

“Okuyor musun?”

“Evet, iki yıllık teknik ressam okulundayım.”

“İyiymiş.”

“Sen nerelisin?”

“Malatya.”

“Malatya mı?”

“Evet.”

Bir an sustu, sonra gülümseyerek sordu:

“Ali, bir şey soracağım ama darılma.”

“Sor bakalım.”

“Malatyalıların kuyruğu olurmuş, doğru mu?”

Bir an afalladım:

“Ne kuyruğu?”

“Herkes öyle diyor da...”

“Vardı.” dedim, gülererek, “Gelirken Haydarpaşa’da tren raylarında kestirdim.”

Şaka yaptım ama o ciddi sandı. Gülmedim, o da gülmedi. Arada garip bir sessizlik oldu. O sırada kapı açıldı, Süleyman Bey içeri girdi:

“Günaydın çocuklar, tanıştınız mı?”

“Tanıştık Süleyman ağabey.” dedi Şahin, “Malatyalıymış.”

Sesinde hafif bir alay vardı. Bozulmadım, belli etmedim. Süleyman Bey, Şahin’e döndü:

“Şahin, Ali bir süre burada çalışacak. Ona işleri göstereceksin. Eski tabaklarını ver, tarama çizgileri çalışsın.”

“Tamam, Süleyman ağabey.”

“Akşam kaldığı yer uygunsa orada da çalışabilir. Sonra Gürün Han’daki atölyeye geçecek.”

Ben o zaman anladım; burası asıl imalathane değil, satış yeriydi. “Orayı ne zaman görebilirim Süleyman Bey?” dedim.

“Öğleden sonra Şahin’le gidin. Hem arkadaşlarla tanışırsın.”

Süleyman Bey orta boylu, badem bıyıklı, hafif göbekli bir adamdı. Kıvrırcık saçlarını siyaha boyamıştı. Ud çalıyor, zaman zaman kendi kendine mırıldanıyordu. Elinde bakır bir tabak vardı; üstüne portre işliyordu. İlk defa görüyordum böyle bir şey. Bakır tabakların üstünde cami, köprü, İstanbul manzaraları... Hepsi elle çiziliyordu. Merakla izledim. Öğleden sonra atölyeyi görmek için sabırsızlanıyordum.

Öğle vakti geldiğinde Şahin, “Hadi çıkalım.” dedi. Sultanahmet’teki Lale Pudding Shop’a gidip bir şeyler yedik.

“Şahin, atölye uzak mı?” dedim.

“Yok, on beş dakikalık yürüyüş mesafesinde.”

“Tamam.”

“Bak Ali, orada kimseye fazla soru sorma.” dedi.

“Neden?”

“Kıskanabilirler. Bugün sadece yeri gör, ben tanıştıırım.”

“Olur.”

Yürürken anlattı:

“Atölye Gürün Han’da. İstanbul’un en büyük hanlarından biridir. On bir katlı, bin yüz odalı. Hamalların çoğu Malatya, Pütürge’den gelmiş.”

İçimden “Ne tesadüf.” dedim.

Gürün Han’a geldik. Asansörle on birinci kata çıktık. Koridorlar birbirine benziyordu; âdeta labirent gibiydi. Çoğu oda tekstil atölyesiydi. Şahin bir kapının önünde durdu:

“İşte burası.”

Kapıyı vurdu, içeri girdik. Loş bir koridordan geçtikten sonra geniş, aydınlık bir salona girdik. Camdan dışarı bakınca Kız Kulesi tam karşımdaydı. Boğaz'ın lacivert sularında, kırmızı çatılı beyaz binasıyla parlıyordu. Manzara büyüleyiciydi. O anda içimden “Burada kalırım ben.” dedim. Şahin içeri girer girmez bir hareketlilik oldu. “Ooo, Şahin hoş geldin!” diye seslendiler hep bir ağızdan. Anlaşılan Şahin'i burada seviyorlardı. Birkaç şakalaşmadan sonra beni tanıştırmaya başladı:

“Bu Ekrem Başaran ağabey, atölyenin sorumlusu. Süleyman ağabeyin hemşehrisi.” dedi Şahin. “Bu da Doktor Erdoğan Kayalp; portre ressamımız. Rüştü ağabey, bakır işlemeyi yapar. Genç arkadaşımız İhsan; pistoleyle (sprey boya) boyama yapar. Eli iyidir.”

Beni birkaç kişiyle daha tanıştırdı. Salonda camlı bir küçük makam odası, bir telefon, geniş bir çalışma alanı vardı. Kapısında “Görevliden başkası giremez.” yazan boyahane dikkatimi çekti.

Ekrem ağabey yerinden kalktı, ciddi bir yüzle elini uzattı:

“Hoş geldin. Hayırlı olsun.”

Sırayla hepsi “Hoş geldin.” dedi. Sonra Ekrem ağabey işleri anlattı. Boyahaneye çok karışmadıklarını hissettim ama süreçleri tek tek gösterdi:

“Tabaklar önce boyahane pistoleyle selülozik siyaha boyanır, fırında kurutulur. Sonra çelik kalemle desenler tabağa işlenir. Biten resimler ispirto ocağında ısıtılır, bakır bronz bir tona döner. Gökyüzü şablonla açık maviye boyanır, bulutlar yine şablonla beyaz atılır. En son selülozik vernik sıkılır; hem parlaklık verir hem boyayı korur.”

Yaklaşık iki saat kaldık. Sonra Cağaloğlu'na döndük. Süleyman Bey hafif gülümsemeyle karşıladı:

“Ali'm, atölyeyi nasıl buldun? Çalışanları sevdiğin mi?”

“Evet Süleyman Bey, az kişiyle çok iş çıkarıyorsunuz.” dedim.

“Onlar hepsi değil.” dedi, “Öğrenci olanlar var. Onlar parça başı işi alır evde yapar. Cumartesi Ekrem'e teslim ederler. O da adetleri bana bildirir; ödemeleri ben yaparım.”

Atölyeyi sevmiştim. Manzara harikaydı; Boğaz ve Kız Kulesi camının önündeydi. Akşamları eskiz bakır tabaklarını yurda götürüp çalışıyordum. Soğukta ellerim bakıra yapışıyordu. Param çok azalmıştı; bir an önce kazanmalıydım. Yaz tatilinde geç saatlere kadar dükkânda kalıyordum. Turistik bölge olduğu için gece yarısına kadar müşteri gelirdi.

Bir gece saat on sularında içeri kalabalık bir İtalyan asker grubu girdi. Çoğu sarhoştı. Rastgele fiyat soruyor, parasını vermeden eşyayı ceplerine atıyorlardı. Yetişemiyordum. Yan dükkânda Belda Matbaası'nda Mehmet ağabey vardı; geç saatlere kadar çalışır, çoğu gece dükkânda yatar. Aramızda zil bağlantısı vardı; uzun uzun bastım. Mehmet ağabey kapıya geldi, kalabalıktan içeri zor girdi:

“Ali, ne oldu?”

“Mehmet ağabey, İtalyan askerleri... Sarhoşlar. Para vermeden eşyaları ceplerine dolduruyorlar.”

“Polis mi çağıralım?”

“Kapıda dur ağabey. Tek tek çıkaralım. Ceplerini kontrol edelim.”

“Tamam, ama taşkınlık olmasın.”

Patricia Riley sayesinde İngilizcem iyiydi. Yüksek sesle ceplerine koyduklarını masaya bırakıp sırayla çıkmalarını söyledim; yoksa polis çağıracağımı belirttim. Mehmet ağabey kapıda “Come, come.” diye yönlendirdi; çıkarken üstlerini yokladı, bulduklarını masaya bıraktırdı. Kısa sürede dükkânı boşalttık. Kapıyı kilitleyip yurda döndüm.

Üç ay dolmuştu. Eskizden çıkıp küçük resimler yapmaya başlamıştım ama henüz para edecek iş çıkaramamıştım. Sabırla, inatla çalışıyordum; İstanbul’da kalıp üniversiteye gitmek için buna mecburdum.

Arada Fehmi’yle Hasıraltı Kafe’de buluşurduk. Durumumu sorardı. Yurdun zorluğunu anlattım. İş yerimiz Cağaloğlu Hamamı’nın tam karşısındaydı; ara sıra gidip yıkanırđım. Son zamanlarda öğrenci olduğumu öğrenmişler, benden para almaz olmuşlardı; biraz nefes aldırđı. Fehmi, “Merak etme.” dedi, “Evdeki arkadaşlar bir aya Bursa’ya dönecek. Sen para kazanana kadar kirayı ben öderim.”

Bu söze inanmakta zorlandım; içim ferahladı. İşime daha sıkı sarıldım. Bir gün Süleyman Bey’e sordum:

“Ben atölyeye ne zaman geçerim?”

“Tam da ‘Ne zaman soracak?’ diyordum.” dedi.

“Biraz çekindim. Ayıp olmasın istedim.”

“Biliyorum. Atölyede neler yaptığđını da biliyorum. Bazen izin alıp boyahanede çalışmışsın.”

“Evet, denemeler yaptım.”

“Pazartesi atölyede başlarsın, Ekrem’e söylerim.”

Sevinçten yerimde duramadım. Bir hafta sonra atölyedeydim.

Süleyman Bey kendine has biriydi. Dışarıdan bakınca otoriter bir “baba” gibiydi; badem bıyık, kısa kıvrırcık saç (boyalı), orta boylu, hafif göbekli. Ama renkli bir adamdı: Ud çalar, şarkı söyler, içer, gece hayatını severdi. İlk gün vitrindeki cam damacana-
nadaki renkli sıvıyı merak etmiştim. Ona “Kuzu” dermiş, meğer her cumartesi doldurulur, pazartesiye boşalmış. Bittiğinde yan taraftaki bakkala telefonu açıp “Kuzu boşaldı.” diye haber verirdi. Bakkal Hasan kolilerle gelir, damacanayı doldururdu: dört büyük Tekel birası, bir şişe votka... “Kural” şuydu: Damacanayı hafif eğip ağzına dayayıp içeceksin. Çevredeki matbaacılar, Hürriyet’ten bazı yazarlar uğrayıp içer giderdi. (O zaman Hürriyet’in ana binası Cağaloğlu’ndaydı.) Ben hiç ağzıma sürmedim.

İki kızı vardı: Sevgi ve Emel. Cağaloğlu Kız Lisesi’ne giderlerdi; iş yerinden yürüyüş mesafesindeydi. Süleyman Bey okul çıkış saatinde saati kollardı. İki dakika gecikseler kızardı:

“Neden geciktiniz?”

“Kusura bakma babacığım, bir daha olmaz.” der, giderlerdi. Evleri Fındıkzade’deydi. Sultanahmet’ten otobüsle dönerlerdi. Süleyman Bey süreyi hesaplar, vakti gelince evi arar, “Kızlar geldi mi?” diye sorardı. İçimden hep merak ederdim:

“Nasıl bir endişe, nasıl bir geçmiş var ki bu kadar sıkı tutuyor?”

Atölyedeki İlk Gün

Pazartesi sabahı erkenden uyandım. Yurtta hava yine soğuktu ama içimdeki heyecan her şeyi bastırıyordu. Aynanın karşısında saçımı taradım, gömleğimi ütüsüz de olsa düzelttim. “Bugün ilk gün.” dedim kendi kendime, “Artık oraya aitim.”

Yerebatan'dan Cağaloğlu'na giden dar sokaklar her zamanki gibi kalabalıktı. Matbaalardan gelen mürekkep kokusu, pastanelerden gelen taze simit kokusuna karışıyordu. Yürürken adımlarımı sayar gibi heyecanlıydım.

Atölyeye geldiğimde Şahin kapıda bekliyordu. "Sabahın köründe gelmişsin ha." dedi gülerek.

"İlk gün, geç kalmayayım dedim."

"İyi ettin. Hadi gir içeri, Ekrem ağabey seni bekliyordur."

İçeri girdiğimde her yerde metal sesi, çelik kalem tıkırtıları, vernik kokusu vardı. Ekrem ağabey masasında eğilmiş, bir tabağın üzerine ince çizgiler çekiordu. Beni görünce başını kaldırdı:

"Geldin demek, aferin. Şimdi başlıyor muyuz?"

"Hazırım ağabey."

"İlk günün kolay geçsin. Önce şu tabaklara göz gezdir. Bunlar örnek. Çizgilerin nasıl atıldığını gör. Kalem eline alışsın. Çizgiye hâkim olmadan resme geçilmez."

Masama birkaç tabak bıraktı. Yanıma geldi, elindeki çelik kalemi gösterdi:

"Bak şimdi, bu kalemlle bastırmayacaksın. Hafifçe dokunacaksın. Tabağı kesmeyeceksin, okşayacaksın. Hadi dene."

Elim titriyordu. Kalemi tabak üzerine değdirip ince bir çizgi çektim. Kalem takıldı, cızırtı yaptı. Ekrem ağabey gülümsedi:

"Olur öyle. Bak, sen kalemi değil, bileğini yöneteceksin. Kalem senin parmağın olacak."

Tekrar denedim. Bu sefer çizgi daha düzgün çıktı. Ekrem ağabey başını salladı:

"İşte böyle. Sabır işidir bu. Acele edersen tabağı çizer, işi batırırsın.

Yan, masadan Rüştü seslendi:

“Yeni çırağın eli fena değil ha Ekrem.”

Ekrem gülererek cevap verdi:

“Daha çok su içecek bu çeşmeden Rüştü.”

Atölyedeki hava rahattı. Herkes kendi işine gömülmüş ama birbirine takılmadan çalışıyordu. Bir yandan polis radyosunda Türk Sanat Müziği çalışıyor, bir yandan ispirto ocağının tıslaması duyuluyordu. Bir saat kadar çizgi çalıştım. Sonra Ekrem ağabey, “Gel, boyahaneye, geçelim.” dedi. Boyahaneye sadece çalışanlar girebiliyordu. Kapının üstündeki “Görevliden başkası giremez.” yazısı dikkatimi çekti. İçeri girdiğimizde ağır bir boya kokusu yüzüme vurdu. Tavanda dönen pervaneler havayı dağıtıyordu. İhsan içeride pistoleyle boyama yapıyordu. Metal tabakları askıya asmış, tabancadan çıkan ince sis bulutu gibi boyayı üzerlerine püskürtüyordu. Ekrem ağabey beni gösterdi:

“İhsan, bu da Ali ağabeyin. Yeni arkadaş. Birkaç gün seni izlesin.”

“Hoş geldin Ali ağabey. Fazla yaklaşma, üzerin siyah olur.” dedi. Gülererek, “Sağ ol.” dedim.

Boyama işlemi dikkatle izledim. Tabaklar siyaha döndükçe üzerlerine ışık vuruyor, parlak bir yüzey oluşuyordu. Ekrem ağabey anlattı:

“Gördüğün gibi önce boya, sonra fırın. Kuruduktan sonra senin işin başlıyor. O siyah zemin üzerine resim çiziyorsun. İşin püf noktası burada; çizgiyi fazla bastırırsan bakır açılır, az bastırırsan görünmez. İncelik işi.”

Not defterime bir şeyler karaladım. O anda anladım: bu sadece bir iş değil, sabırla, ustalıkla yapılan bir sanat.

Öğleye kadar çizgi çalıştım. Öğle arasında Şahin’le çay içtik:

“Nasıl gidiyor Ali, beğendin mi işi?”

“Zor ama sevdim.” dedim.

“İlk günün iyi geçmiş. Ekrem ağabey kolay kolay beğenmez, seni beğenmiş belli.”

Akşamüstü Süleyman Bey geldi. Üzerinde açık gri bir takım elbise vardı. Her zamanki gibi gür sesiyle içeri girdi:

“Kolay gelsin ustalar! Ali, bugün nasıldı bakalım?”

“Güzel geçti Süleyman Bey. Öğrenmeye çalışıyorum”

“Elini alıştır, sabırla git. Bu iş aceleye gelmez.” dedi.

O gün iş bitiminde eve değil, doğrudan Kız Kulesi’ne bakan pencerenin önüne gittim. Güneş, Boğaz’ın üstüne inerken sular turuncuya dönmüştü. Tabaklar masada parlıyordu. Kendimi uzun zamandır ilk kez bir yere ait hissettim. Yurda döndüğümde ellerim hâlâ bakır tozuyla kaplıydı. Soğuk suya değdiğinde parmak uçlarım sızladı ama içimde tarifsiz bir sıcaklık vardı. O gece uyurken sadece şunu düşündüm:

“Bir gün bu tabaklara kendi adımla kazıyacağım.”

O akşam, kendi kendime sessizce söz verdim:

“Bir gün kızım olursa asla Süleyman Bey gibi çocuklarımı sıkıştırmam. Onlara güvenmeyi öğreneceğim.”

O günün yorgunluğu geçmemişti ama akşamüstü biraz hava almak için dışarı çıktım. Yolum her zamanki gibi Lale Pudding Shop’a düştü. Burası turistlerin uğrak yeriydi, İngilizcemi geliştirmek için sık sık uğradım. İçeri girince şaşırđım, Süleyman Bey’in büyük kızı oradaydı. Masada tek başına oturuyordu. Geri dönmek istedim, ama kapıya varmamla kolumdan tutması bir oldu:

“Nereye gidiyorsun, gelsene, otururuz biraz.” dedi. Mecburen girdim, karşısına oturdum. Bir şeyler söyledik, bir şeyler içtik.

“Bu saatte burada ne işin var?” dedim.

“Boş ver.” dedi. “Babama söyleme. Ararsa annem ‘Arkadaşında ders çalışıyor.’ der. Gerekirse Emel de konuşur.”

Sohbet ilerledikçe karşımdaki kızın babasının yanında gördüğüm masum, utangaç hâlimden eser kalmamıştı. Gözleri sürekli bir yerlere kayıyor, dudakları istemsiz güliyordu. Tam karşımdaki masada ellisini geçmiş, saçları uzun, sakalı göğsüne inen, dağınık bir turist oturuyordu. Birden iç çekerek,

“Ah şu adamla bir gece geçirebilsem, hayatımın yarısını veririrdim.” dedi. Şaşkınlıkla yüzüne baktım:

“Ne diyorsun sen?”

O senin babandan yaşlı.”

“Olsun.” dedi, “Ona her şeyimi veririm.”

Bir süre sustum. O an, o kız için içimde ne acıma ne öfke kaldı. Masadan kalktım. “İyi akşamlar.” dedim. Bir daha da onunla aynı yerde bulunmamaya çalıştım. Artık tek hedefim vardı: **Ayakta kalmak, İstanbul’da tutunmak ve bir üniversiteye girmek.**

Futbolu çoktan bırakmıştım. Artık elimde sadece çizim vardı. Hiç bilmediğim bir işi öğreniyordum. Başarmak zorundaydım çünkü başka şansım yoktu. Cumartesileri yarım gün çalışıyorduk ama ben akşam geç saatlere kadar kalırdım. O gün de öyle oldu. Öğrenciler atölyeye yaptıkları işleri getiriyor, Süleyman Bey ödemelerini yapıyordu. Herkes birer birer gidince dükkânda sadece biz üç kişi kaldık: Süleyman Bey, Şahin ve ben. Tam çıkmaya hazırlanıyordum ki Süleyman Bey seslendi:

“Ali, gel evladım. Hak ettiğin ilk haftalığını vereyim.”

Şaşkınlıkla baktım:

“Yaptıklarım satıldı mı?” dedim.

“Evet, evet.” dedi gülümseyerek, “Hak ettin. Zaten haftaya atölyedesin. Bundan sonra iş başına göre maaş alacaksın.”

Masadan bir zarf aldı, bana uzattı.

Zarfi aldım, cebime koyarken gülümsedi, “Açmayacak mısın?” dedi. Utanarak açtım. İçinde **125 lira** vardı. İnanamadım. O an, bütün yorgunluğum geçti:

“Çok teşekkür ederim Süleyman Bey.”

“Elbette.” dedi, “Kendine teşekkür et. Çalıştın, hak ettin.”

Zarfi cebime koyup dışarı çıktım. Doğru Hasıraltı Kafe’ye gittim. İçeride birkaç tanıdık vardı. Aralarında Malatya’dan tanıdığım, ama pek samimi olmadığım Atilla da oturuyordu. Uzun boylu, ince yapılı, siyah saçlarını omuzlarına salmış, entel bir kabadayı havasında biriydi. Onları selamladım, bir süre oyunlarını izledim. Biraz sonra Fehmi geldi. Ayrı bir masaya oturduk. O İstanbul Dil-Tarih-Coğrafya bölümünde okuyordu. Üniversite hayatından bahsetti. Ben de pazartesi atölyede tam zamanlı başlayacağımı, ilk haftalığımı aldığımı anlattım. Sevindi, tebrik etti.

Akşam saatlerinde birkaç arkadaş daha geldi. Hep birlikte acıktığımızı fark ettik. İçimizden biri, “Yakında Hacı Bozan Oğulları var, güzel çorba yapar.” dedi. Beş kişi çıktık. Lokanta sakindi. Birkaç masa doluydu. Bir köşede film den tanıdığımız Necdet Tosun ve arkadaşları oturuyordu. Garson geldi:

“Ne alırsınız?”

“Ezogelin çorbası, bol ekmek.” dedik hep birlikte. Kısa süre sonra bakır taslarda çorbalar, sepet içinde pideler geldi. Yanında

biraz salata, yeşillik... Uzun zamandır bu kadar lezzetli bir şey yememiştim. Herkes bir kaşık çorba, bir lokma ekmekle sessizce doyuyordu. Hesap gelince fiyatı görünce şaşırđım; çok ucuzdu.

Fehmi, “Yarın Taksim’de buluşalım.” dedi.

“Olur.” dedim, “15.00 gibi oradayım.”

O gece yurda döndüğümde Mustafa beni bekliyordu. Birlikte oturduk, konuştuk. O da Kartal’da akrabasıyla kalmaya karar vermişti. Ben de Fehmi’nin evine taşınacaktım. İkimiz de sanki sonunda bir düzen kuruyorduk. Sabah erkenden kalktık. Kahvaltı için yine Hacı Bozan Oğulları’na gittik. İki çorba söyledik. Ekmek, salata yanında geldi. Mustafa da çok beğendi. “Bu kadar yakında böyle güzel yer varmış da haberimiz yok.” dedi. Karnımız doyduktan sonra o Kartal’a gitti, ben Taksim’e gittim. Yürürken içimden sadece bir cümle geçti:

“Bu şehir beni yormuyor artık. Galiba ben de bu şehre alışmaya başladım.”

Yeni Ev, Yeni Hayat - Atölyede İlk Eser

Fehmi’yle birlikte Taksim Meydanı’ndan aşağı doğru yürüdük. Park Otel’i geçtikten sonra dik merdivenlerden indik, sola dönünce Gümüş Ay Apartmanı’nın önünde durduk. Fehmi anahtarını çıkardı. Ev, İstanbul Teknik Üniversitesinin tam karşısındaydı; otobüs durağı birkaç adım ötedeydi. Büyük, bakımlı bir binaydı. Dört beş basamak çıkıp soldaki kapıdan içeri girdik. Fehmi’nin ayrılacak arkadaşları evdeydi; tanıştık, ayaküstü biraz konuştuk. Ev sıcaktı. Kaloriferliydi. Hava gazlı ocak, sıcak suyu hiç eksik olmuyor. Yerler parke, geniş bir salon, kocaman mutfak... Bir de küçük, tek kişilik bir oda vardı.

“Fehmi” dedim, “Ben şu küçük odada kalırım.”

“Olur mu be kardeşim, oda çok; niye o küçücük odayı istiyorsun?”

“Ben rahatsız etmem kimseyi. Orası bana yeter.”

Gülümsedi, “Bakarız.” dedi, “Arkadaşlar gidince konuşuruz.”

O akşam Çiçek Pasajı’na gittik. Bira içip midye tava yedik. İlk defa gidiyordum. Kalabalıktı, gürültülüydü ama sıcak bir yerdi. Sonra ayrıldık; Fehmi eve, ben yurda döndüm.

Pazartesi sabahı erken kalktım. Gürün Han’daki atölyeye gittim. Erken gitmişim; kapı kilitliydi. Biraz sonra genç arkadaş geldi, kapıyı açtı.

“Günaydın İhsan.”

“Günaydın ağabey. Dükkânı her sabah ben açarım.”

Yaşına göre uzun boyluydu, on beş yaşındaydı. İlkokuldan sonra buraya girmişti. Biraz tedirgindi. İçeriye süpürüp temizledikten sonra yanıma oturdu:

“Sen bundan sonra burada mı çalışacaksın?”

“Evet.”

“Nerelisin?”

“Malatya.”

“Ben de Gürünlüyüm.” dedi.

“Demek hemşehri sayılırız. Gürün Sivas’a bağlı ama Malatya’yla iç içedir.”

“Talebe misin ağabey?”

“Liseyi bitirdim. Üniversiteye girmek için İstanbul’a geldim.”

“Yani bu işte kalıcı mısın?”

“Evet, İhsan. Niye sordun?”

“Yok ağabey, öylesine.”

Biraz sonra atölye dolmaya başladı. Her gelen “Hoş geldin.” diyerek yerini aldı. Ardından Ekrem ağabey geldi; o atölyenin sorumlusuydu. “Ali, hoş geldin.” dedi, “Bugün ufak tefek işler yapacağız. Önce elin alışsın.” İhsan’ı çağırdı, “Bundan sonra Ali ağabeyinle çalışacaksın. Ne isterse yapacaksın, tamam mı?” İhsan biraz isteksiz “Tamam.” dedi, başını eğdi.

O gün bana iki tane çelik uçlu kalem verdi. Biri ince uçlu, diğeri kalın. “İlk işin Ayasofya Camii olacak.” dedi. Masadan bir kartpostal ararken Ekrem ağabey bana Ayasofya resmi olan, iğneyle delinmiş bir Aydinger şablon verdi, “Dur, ilkin ben göstereyim.” dedi. Şablonu siyah boyalı bombeli bakır tabağın üstüne yerleştirdi. Küçük bir kutudan pudra aldı, şablonun üstüne hafifçe tamponladı. Şablonu kaldırıncaya Ayasofya’nın hatları tabağın üzerinde belirmişti. “İşte böyle. Ana çizgiler çıktı mı gerisi kolay.” dedi. Geri kalanını ben tamamladım.

Akşama kadar uğraştım, zaman zaman Ekrem ağabeyden yardım aldım. Bitince “Boyasını ve bitişini kendim yapabilir miyim?” diye sordum. “Tabii.” dedi, “İhsan sana yardım etsin.” Boyahaneye geçtik. İhsan biraz isteksizdi ama işini biliyordu. “Önce şu tabağı ispirto ocağında ısıt.” dedi. Ocağı sordum, Ekrem ağabey geldi. “İlk işin, ben yapayım, sen bak.” dedi. Tabağı aldı, ocağı yaktı. Alevin ucunu kubbe kısmına tuttu, daireler çizerek gezdirdi. Kubbe beyazlayıp parladı, çevresi koyu bakır rengine dönüştü. “Bak.” dedi, “Böylece resme derinlik verirsin.”

Tabağı soğuttuk. Sonra İhsan gökyüzü şablonunu getirdi. “Açık mavi boyayla göğü boya.” dedi. Pistole tabancasını (sprey) aldı, mavi boyayı püskürttü. Gök, maviye dönünce cami ön plana çıktı. Biraz kuruduktan sonra bulut şablonunu koyup beyaz boya attık. Bulutlar dalgalanır gibi oldu. Sonra İhsan, “Bir boy küçük

tabak al, resmin üstüne kapat. Kenarları siyah boya ile çevir ki net dursun.” dedi. Söylediğini yaptım. Kuruduktan sonra tabakta delik açtık. Asılmaya hazırды. Rüştü, yanımıza geldi:

“Bu ilk işin ha?” dedi.

“Evet.”

“Güzel olmuş, bunu masanın üstüne as. Sana uğur getirir.”

Portre ressamı Erdoğan Kayaalp ağabey haftada iki gün gelirdi. Ertesi gün geldi, masamdaki tabağı gördü. “Fena değil.” dedi, “İlk iş için iyi. Devam et, elin açılır.” Öğle arasında bürodaki telefona gözüm takıldı. Annemi aramak istiyordum; yün yatak ve yorgan isteyecektim. “Ekrem ağabey, telefon edebilir miyim?” dedim. “Ben karışmam, Süleyman Bey’e sor.”

Ertesi gün Süleyman Bey’den izin aldım. Malatya’daki evi karşı ödemeli arayacaktım. Hanın santraline numarayı verdim, şehirlerarası bağlantı bekledik. O gün hatlar doluydu, çıkmadı. Ertesi gün yeniden yazdırdım. Öğleden sonra nihayet bağlandılar.

Annemin sesini duyunca boğazım düğümlendi. “Oğlum, neden mektup yazmıyorsun? Çok merak ettik.” dedi, ağlamaya başladı.

“Ağlama ana, ben iyiyim. Yeni eve taşınacağım. Bana bir yatak gönder.”

“Gönderirim oğlum. Hafta sonu otobüse veririm. Garajlardan alırsın.”

“Tamam, ana, adresi biliyorsunuz: Gül Dekorasyon.”

“Tamam, oğlum, kendine dikkat et. Mektup yaz yine.”

“Yazarım ana. Herkese selam söyle.”

Telefon kapandığında bir süre duvara baktım. O uzak ses hâlâ kulağımdaydı. Ne kadar uzağa gitsem de bir yanım hep Malatya'daydı.

Atölyedeki işler yolundaydı. Süleyman Bey arada gelir, işlere göz atardı. Hanın santralindeki memure onun yakın arkadaşydı; kim kime ne kadar telefon etmiş, hepsini bilirdi. Artık atölyeye de insanlarına da alışmıştım. Rüştü, en neşelilerindendi; Yugoslav göçmeniydi, laf cambazıydı. Sessizlik olunca hemen bir hikâye anlatır, herkesi güldürürdü. Akşamları işten sonra Hacıraltı Kafe'ye giderdim. Malatyalı öğrencilerin buluşma yeriydi. Herkes oyun oynardı. Ben sadece izlerdim; yenilsem hesabı ödeyecek param yoktu. Ama içim rahattı. Artık bir işim vardı, bir evim olacaktı, elimde bir sanat vardı. Ve İstanbul bana yavaş yavaş “kabul edilmiş” hissini veriyordu.

Pat'ın Mektubu ve Yeni Bir Başlangıç

Yaklaşık iki ay sonra Patricia Riley'den bir mektup geldi. Yoğun dersleri yüzünden uzun süredir yazamadığını söylüyordu. İngilizce konusunda bana hep yardımcı olurdu. Benim mektuplarımda yaptığım hataları düzeltir, altına doğrusunu yazarak bana gönderirdi. Her mektubun sonuna küçük bir şey eklerdik: bazen bir fotoğraf, bazen el çizimi bir karalama. Zarfı elime alınca çocuk gibi sevindim. Onun cevap yazması, uzak bir ülkede biriyle kurduğum küçük ama gerçek bir bağın var olduğunu hissettiriyordu.

Hafta sonu geldi. Cumartesi öğleden sonra bütün ekip Çağaloğlu'ndaki dükkâna gittik. Süleyman Bey bizi ciddi ama seven bir yüzle karşıladı. Herkesin haftalığını tek tek verdi. Benimkini sona bıraktı. “Ali'm, sen biraz kal.” dedi. “Sonra gidersin.”

“Olur. Süleyman Bey.” dedim. Şahin’le sessizce biraz sohbet ettik. Ardından Süleyman Bey ona dönüp, “Şahin, sen de çıkabilirsin.” dedi. Şahin çoktan hazırды; çantasını aldı, “İyi tatiller.” deyip çıktı. Dükkânda yalnız kalmıştık.

Süleyman Bey masanın kenarına oturdu, gözlüğünü çıkardı. “Ali’m.” dedi, “Sen bana, kardeşimden çok sevdiğim Ahmet Ekinci’nin emanetisin. Çalışkanlığıyla beni gururlandırdın. Atölyede herkes senden memnun. Kısa sürede işi kaptın. İlerde sana portre yapmayı da öğretirim. Sabırlı ol.”

Teşekkür ettim. O devam etti:

“Bundan sonra haftalığın 450 lira. İlerleyen zamanlarda artacak.”

Şaşkınlıkla baktım. Beklediğimden fazlaydı:

“Çok teşekkür ederim Süleyman Bey.”

“Yok.” dedi, gülümseyerek, “Bundan sonra bana Süleyman Bey deme, ağabey de. Ağabeyin say.”

“Peki, ağabey... Sağ olun.”

Bu para ilaç gibi gelmişti. Bir anda içim ferahladı; aylar sonra ilk kez “rahat” nefes aldım. “İstediğin zaman çıkabilirsin, Ali’m. İyi tatiller.” dedi. Teşekkür edip çıktım. Doğru Mısır Çarşısı’na, Ahmet ağabeye gittim. Cumartesi olduğu için alt katta arkadaşlarıyla yine çiğ köfte partisi vardı. Beni görünce sevindi, kucakladı:

“Her şey yolunda mı?” dedi.

“Çok iyi ağabey. Süleyman ağabeyle aram iyi. Haftalığım da arttı.” dedim.

“Helal olsun, koçum.” dedi gülümseyerek, “Demek işini iyi yapıyorsun.”

Fazla oyalamadan müsaade isteyip çıktım. Yolumu Hasıraltı Kafe'ye çevirdim. Malatyalı öğrencilerin çoğu oradaydı. Uzun Aydın'ı gördüm, lise arkadaşımı, iki metre boyunda bir dev gibiydi. İstanbul Teknik Üniversitesinde okuyordu. Yanında birkaç kişi daha vardı. Oturdum, sohbet ettik.

Birlikte Hacı Bozan Oğulları'na, gidip çorba içtik, lahmacun yedik. "Haftalık artışını kutlayalım." dedi. Kahkahalarla güldük. Aydın, iri cüssesine rağmen yumuşak huylu, nazik biriydi. Vedalaşırken her zamanki gibi eğilip yanağımdan öpmeye çalıştı, ama yetişemedi. "Olum biraz eğil de öpeyim." dedi gülerek. He, seferinde aynı şaka... Yurda döndüğümde yöneticinin odasına uğradım. "Haftaya yurttan ayrılıp eve çıkacağım." dedim. "Öyle mi? Hayırlı olsun." dedi.

O gece yatağa uzandığımda cebimdeki zarfa dokundum. İlk kez kendi emeğimle kazandığım parayı hissediyordum. O kâğıtlar, sadece para değil; emeğin ağırlığı gibiydi. Kendime fısıldadım:

"Artık İstanbul'a aitim. Artık kendi ayaklarımın üstündeyim."

Her sabah, aynı istekle uyanıyordum. Bir an önce atölyeye gitmek, yeni bir şeyler öğrenmek için içimde garip bir heyecan oluyordu. Gürün Han'ın tozlu koridorlarından geçip atölyeye girdiğimde tanıdık sesler, metalin tınısı, ispiro kokusu bana artık yabancı gelmiyordu. Bir gün, atölyeye yeni biri geldi: **Mustafa Bağ**. O da Sivas'ın Gürün ilçesindendi. Eskiden burada uzun yıllar işlemeci olarak çalışmış, sonra handa bir kıza âşık olmuş. Kızı kaçırmış, memlekete gitmiş; evlenmiş çocukları olmuş. Şimdi tekrar dönüp, Süleyman ağabeyle konuşarak parça başı işçilikle işe başlamıştı. Benden birkaç yaş büyüktü ama samimi, ağırbaşlı biriydi. Kısa sürede iyi arkadaş olduk. O bana işin inceliklerini

gösteriyor, ben de ona yeni tekniklerde yardım ediyordum. Hafta sonu yaklaşırken Rüştü ağabey, her zamanki gibi ortalığı şenlendirdi. “Bu hafta plaja gidelim.” diyordu. Atölyedeki çoğu kişi kabul etmişti. Ama Rüştü özellikle benim de gelmemi istiyordu. Yeni katılmış biri olarak bu kadar ısrar edilmesine anlam veremiyordum, ama sonunda “Tamam” dedim.

Akşam çıkışta Cağaloğlu’na uğradım. Şahin oradaydı. “Hafta sonu plaja gideceğiz.” dedim.

“Hangi plaj?”

“Bilmiyorum, Rüştü söyledi.”

“Tamam.” dedi, “Yarın arar öğrenirim.”

Hasıraltı Kafe’ye gittim. Atilla oradaydı, yine oyun oynuyordu. Yanında iki turist kadın vardı. Beni görünce el salladı. “Ali” dedi, “Sen İngilizce biliyorsun, şu kadınlara beni biraz anlat. Ama iyi yanlarımı abartarak!” Güldüm. Kadınlarla birkaç dakika konuştum, sohbet ettik. O sırada Fehmi geldi, yanında Necdet vardı. Necdet’i Malatya’dan tanıyordum; Fehmi’nin komşusuydu ama benle çok samimi değildi. Atilla’nın da yakın arkadaşımış. Necdet, İstanbul’da bir barda baterist olarak çalışıyordu. Biraz oturup sohbet ettik. Fehmi bana döndü:

“Arkadaşlar taşındı.” dedi, “İstedığın zaman gelebilirsin ama yatak yok, onu sen alacaksın.”

“Tamam.” dedim. “Malatya’ya telefon ettim. Annem yarın otobüse verecek. Öbür gün doğrudan sana gelirim. Yurda da haber verdim.”

“Güzel. O zaman yarın öğleden sonra evde buluşuruz.” dedi.

“Fehmi, çok sağ ol. Yurtta zorlanıyordum.”

Üçümüz kalktık, herkes kendi yoluna gitti. Ben yurda döndüm. O akşam son gecemdi orada. Arkadaşlara, “Yarın taşınıyorum.” dedim. İçimde hafif bir hüzün, ama daha çok bir rahatlama vardı. Karnım acıkmıştı. Yine Hacı Bozan Oğulları’na gittim. Her zamanki gibi ezogelin çorbası söyledim, yanına bol ekmek. Uzun zamandır oranın çorbası bana köy yemekleri gibi gelirdi; sıcak, sade, güven verici.

Hesabı öderken cebimdeki bozuk paraları çıkarmaya çalışıyordum. Paralar bir türlü elime gelmedi. O sırada lokantanın sahibi, **Mehmet ağabey** kasadan çıktı, omzuma dokundu:

“Delikanlı, önemli değil, bozuk paran yoksa sonra verirsin.” dedi.

“Yok, ağabey, var. Sadece bozukları bulmaya çalışıyorum.”

“Ne kadar var?”

Elimdeki bozukları avucuna boşalttım. Hiç saymadan kasaya attı. “Bereket versin.” dedi gülümseyerek, “Gene beklerim.”

Lokantadan çıkınca sokak lambalarının altında kısa bir süre durdum. İstanbul sessizdi. Küçük bir tas çorba, bir avuç bozuk para, bir omza dokunuş. Bu şehir bana artık yabancı gelmiyordu. Yavaş yavaş ben de onun bir parçası oluyordum.

Yeni Ev - İlk Deniz ve Plaj

Aylardır aynı lokantaya giderim. Bir çorba, bol ekmek... Karnım doyar, içim ısınır, sonra çıkar giderim. Param bazen yetmezdi. Ama Mehmet ağabey her seferinde aynı şeyi söylerdi:

“Tamam delikanlı, bereket versin. Gene bekleriz.”

Yalnız ben değil, birçok öğrenci de buraya uğradı. Yemek saatleri dışında gelir, sadece bir çorba içip giderdik. Kimse bizi

küçümsemez, kimse yüzünü ekşitmezdi. Orası, İstanbul'da sığı-
nacak küçük bir limandı.

Ertesi sabah erkenden atölyeye gittim. Çalışmaya başlamıştım ama aklım Malatya'dan gelecek eşyadaydı. Annem yatak, yor-
gan, yastık gönderecekti. Otobüs saat on bir, on iki gibi Sirke-
ci'ye gelecekti. Atölye oraya beş yüz metre kadar uzaktaydı. Süleyman ağabeyle telefonda konuştum. Durumu anlattım, izin istediğimde, “Git, hallet evladım.” dedi. Ekrem ağabey de onay-
ladı.

Hemen atölyeden çıkıp Sirkeci otobüs durağına yürüdüm. Otobüs yarım saat sonra geldi. Yün yatak, yorgan ve yastığı bir balya yapmışlar; yanına bir de büyük karton koli koymuşlardı. Bir taksi durdurdum, eşyaları yükledim. Doğruca Fehmi'nin evi-
ne gittim. Taksi sokağın başında durmak zorunda kaldı; bina dar bir sokaktaydı. Önce balyayı, sonra koliyi taşıdım. Kapı zilini uzun uzun çaldım. Fehmi açtı. Gülümseyerek koştu, hemen yardıma geldi. Eşyaları birlikte içeri taşıdık. Benim gözüm o küçük odadaydı. İçinde demir bir karyola vardı. Yatağımı oraya serdim. Fehmi şaşır-
dı:

“Orası dar, burada daha rahat edersin.” dedi.

“Yok.” dedim, “Burası bana yeter. Küçük ama bana ait.”

O oda üçe dört metrelik küçücük bir yerdi ama bana büyük geliyordu. İlk defa kendi yatağım, kendi odam vardı. Sonra bir tabure, küçük katlanır masa aldım. Param azdı; artık gündüz atölye, gece küçük işler yapacaktım. Fehmi'nin evine taşınınca İstanbul'da kalacağıma inandım. Ev genişti, dört odalıydı. Kaloriferi, hava gazı, sıcak suyu eksik olmazdı. Benim gibi biri için neredeyse lüks sayılırdı. Fehmi'yle birlikte yaşamaya başladık. O, hafta sonları Adapazarı'na ailesinin yanına gider, pazartesi

sabahı dönerdi. Sirkeci’de bir ecza deposunda iş bulmuştu. Ara sıra Mustafa Çelik gelir, bazen Necdet kalırdı. Ev büyük olduğu için kimse kimseye yük olmazdı. Atölyede o hafta herkes aynı konuyu konuşuyordu: **Florya Güneş Plajı.**

Rüştü gitmeye karar vermiş, herkesi teşvik ediyordu. “Trene binince plajın önünde iniyorsun.” diyordu. Benim için ilk olacaktı. Hayatımda hiç denize girmemiştim. Öğle arasında Mustafa Bağ’la birlikte Sultan Hamam’a gidip mayo ve havlu aldık. O, buraları iyi bilirdi. “Florya güzel yerdir.” dedi, “Suyu temiz, kalabalığı neşelidir.”

Pazar günü geldi. Sirkeci’den trene bindim. Yaklaşık yarım saat sonra Florya’ya vardık. İstasyondan çıkar çıkmaz denizin kokusu geldi burnuma. Şahin ve Mustafa Bağ beni bekliyordu. Plaj hemen karşıımızdaydı. Kapıdan içeri girerken herkes kendi biletini aldı. Kumlar sıcaktı, deniz masmavi. Havlularımızı serdik, soyunma odasında üzerimizi değiştirip dışarı çıktık. Denize ilk defa girecektim. Kalbim küt küt atıyordu. Ayağımı suya soktum. Serin ama yumuşaktı. Sonra kendimi bıraktım. Ve o anda büyüledim. Su sanki beni kucakladı, kaldırdı. Batmıyordum. Rüzgârın, tuzun, güneşin içinde kendimi özgür hissettim.

Malatya’daki derelerde yüzmek zordu. Su hafif, akıntı güçlüydü. Bir an durursan batardın. Ama burada deniz sanki seni taşımak istiyordu. Suya baktım; mavinin içinde parlayan ışıklar vardı. O an içimden sadece bir cümle geçti: Demek özgürlük böyle bir şeymiş.

Denizden çıktığımda yüzümde tuzun yakıcı tadı vardı, ama içimde tarifsiz bir ferahlık. Kurulanırken Şahin’le Mustafa’ya ne kadar şaşırıldığımı anlattım. Deniz beni batırmadığımı, sanki yukarı kaldırdığımı söyledim. İki birden güldü: